

Pædagogisk læreplan for

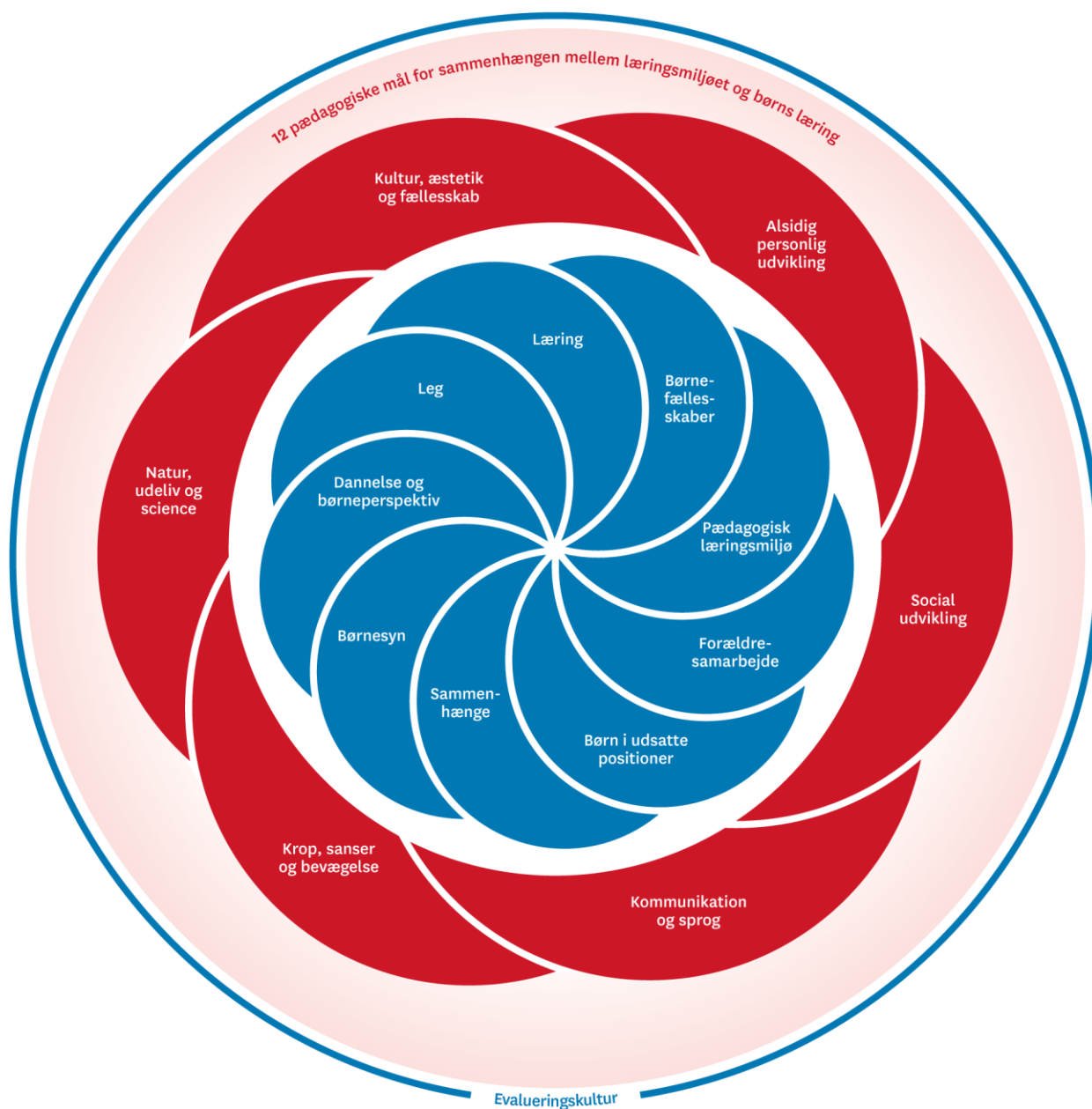
Børnehuset Perlen

2020-2023

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den

tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i

skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Kontaktoplysninger:

Børnehuset Perlen

Parkvej 6-8 4140 Borup

Telefon: 56 67 62 39

Maja mobil: 20 41 46 86

Børnehaven mobil: 24 67 07 46

Vuggestuen mobil: 24 67 08 23

E-mail: maja.harvad@koege.dk

Åbningstider:

Åbningstider pr. 1/7-23

Mandag: 6.30-16.45

Tirsdag: 6.30-16.45

Onsdag: 6.30-16.45

Fredag: 6.30-16.45

Ledelse:

Dagtilbudsleder Maja Harvad

Perlen er et integreret dagtilbud med plads til 70 børn. I Perlens vuggestue har vi plads til omkring 30 børn fordelt på tre grupper, de ældste på Grønne Perler, de mellemste på Lilla Perler og i forbindelse med Lilla Perler er der yderligere en opstartsgruppe med de mindste børn.

I børnehaven er der 2 grupper, de Røde og de Gule Perler, hvor der er omkring 20 børn i hver gruppe. I hverdagen bliver de to grupper til tre, hvor de ældste udgør den ene gruppe, og laver aktiviteter målrettet aldersgruppen. Resten af børnene inddeles i to grupper, der på tværs af alder tilgodeser børnenes individuelle behov og det de er optaget af.

Medarbejderne i Perlen består af vores dagtilbudsleder, 15 pædagoger, 1 pædagogisk assistent, 4 pædagogmedhjælpere, 1 ressourcepædagog og derudover en inklusionspædagog som er tilknyttet huset hver anden uge. Vi har en køkkenleder som er uddannet kok, der sørger for økologisk, sund og nærende mad til alle i Perlen.

Vi har en stor legeplads, hvor der er plads til forskellige udfoldelsesmuligheder og mere sanselig fordybelse i vores sansehave hvor der også er en bålplads. På legepladsen er der to store sandkasser, gyngestativer, legehuse, rutchebane og gode gemmesteder.

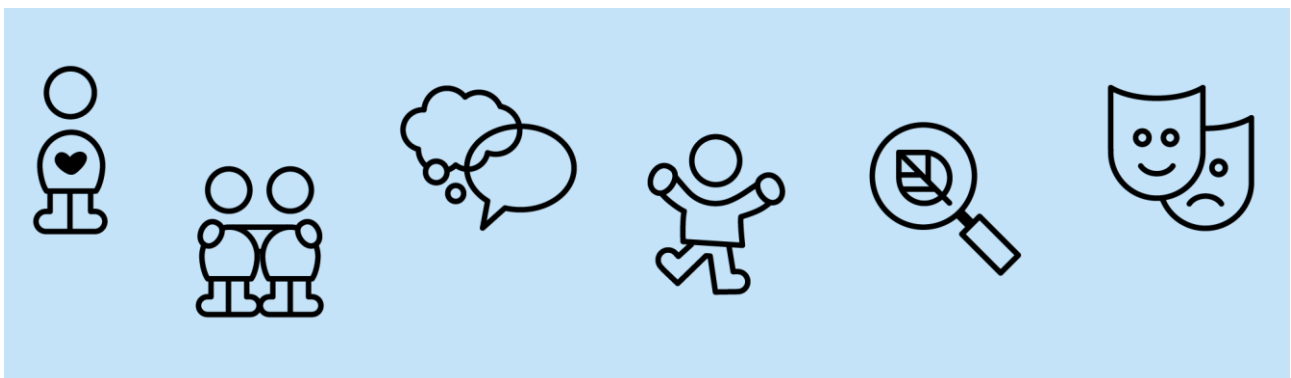
I Perlen guider, støtter og udfordrer vi børnene til at være aktive og bruge deres sanser - og i vores indretning tænker vi meget i bevægelse. Vi er glade for at være aktive ude og med vores to ladcykler kan vi nå omkring i vores spændende nærmiljø, hvor vi blandt andet samarbejder med naturskolen, biblioteket og andre dagtilbud i området.

I Perlen er vi et certificeret SANGGLAD dagtilbud, gennem Sangens Hus, hvilket vil sige at vi bruger sang igennem hele dagen. Sang er en naturlig udtryksform, der skaber energi og fællesskab. Igennem sang med børnene skaber vi glæde, kreativitet, fordybelse og understøtter den sproglige udvikling. Vi oplever yderligere at sangen er med til at lette de overgange og skift der er i løbet dagen. Ligeledes skaber sangen genkendelig for børnene i overgangen fra vuggestue til børnehave.

Vi laver nyt sangprogram fire gange årligt. Valg af sange til følger årstidernes skiften og programmet for vuggestuen og børnehaven er det sammen med enkelte variationer som skaber en høj grad af genkendelighed for børnene.

I Perlen er vi optaget af børns sansemotoriske udvikling. Derfor er vi i Perlen blandt andet optaget af at børn skal bruge deres kroppe, hoppe, lege og tumle så meget som muligt og gerne både indenfor og udenfor. Alle former for bevægelse er udvikling.

Vi tror på at børn, der har styr på deres motorik og hvor sanserne konstant stimuleres -og udfordres, har lettere ved at lære. Vi har den seneste periode haft fokus på æstetiske og gode fysiske læringsmiljøer både i børnehaven og i vuggestuen, da vi ved at det er omgivelserne der skal motivere til leg og læring.

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn

Vi ser alle børn som værende kompetente og de skal derfor også inddrages og være aktive medskabere af eget liv og læring - selvfølgelig ud fra nærmeste udviklingszone. Vi arbejder ud fra en anerkendende tilgang, hvor det at være barn har værdi i sig selv. Vi har fokus på at arbejde i mindre grupper, da vi oplever at børnene her har nemmere ved at få øje hinanden. De voksne kan også være tættere på det enkelte barn i de mindre grupper. De voksne støtter og guider børnene, så de får mulighed for at danne fællesskaber og tætte relationer til hinanden. På denne måde får børnene også mulighed for at blive klogere på sig selv - dette både i de planlagte og spontane aktiviteter, men også i de daglige rutiner og i den frie leg. Vi ved at børn er forskellige og kan have behov for forskellige pædagogiske input i forhold til deres individuelle læringsprocesser. Vi ved også at det har stor betydning for det enkelte barn, at det bliver mødt af trygge og tillidsvækkende voksne, som formår at justere sig efter det enkelte barn. Vi ved at det har betydning for børnene, at det mødes af empatiske voksne, der kan skabe omsorgsfulde og professionelle læringsmiljøer, hvor børnene kan indgå som ligeværdige deltagere i fællesskabet.

Vores børnesyn i Perlen bygger på FN's børnekonvention, hvor leg og medbestemmelse er to grundlæggende elementer. Vi har gennem de seneste år især været optaget af begrebet børneperspektiv. I begyndelsen af 2020 fik vi dog øje på at der faktisk er en betydelig forskel i begreberne børneperspektiv og børns perspektiver

I vuggestuen er der forskel på, hvordan vi møder det enkelte barn. Der kan være forskellige behov at imødekomme, men vores værdier i det pædagogiske arbejde tager afsæt i den nære, trygge og tillidsfulde kontakt. Vi har fokus på at skabe samspil af høj kvalitet og vi er opmærksomme på at børn tager forskellige initiativer i forbindelse med både deres samspilsrelationer og deres udvikling. Vi vægter selvhjulpethed højt gennem hele dagen. Under måltidet prioriterer vi, at hvert enkelt barn får mulighed for selv at hælde vand op fra en lille kande og selv at øse mad op på egen tallerken. Det er de voksne der skal justere sværhedsgraden i forhold til det enkelte barns forudsætninger.

I børnehaven har nogle børn brug for at dagens gang visualiseres, andre børn har brug for voksne tæt på - mens andre igen har brug for på egen hånd at udforske omgivelserne. Fælles for vores børnesyn er, at alle børn skal føle sig som en del af fællesskabet og føle sig som en del af Børnehuset Perlen. Vi har øje for barnets nærmeste udviklingszone, hvilket betyder at vi som voksne er nødt til løbende at justere os og den pædagogiske praksis ud fra børnegruppens behov.

Dannelse

Dannelse, ligestilling og demokrati skal medtænkes i det pædagogiske arbejde, så børnene oplever at have medindflydelse i dagligdagen og i de pædagogiske aktiviteter. De voksne er ansvarlige for at skabe mulighed for deltagelse for alle børn i demokratiske sammenhænge. Det er ligeledes den voksne der har ansvaret for at invitere børnene med ind i fællesskaberne. Børnene er selv med til at skabe deres egen læring - de voksne er med til at skabe de bedste betingelser. Dette sker gennem rutinerne, i legefællesskaberne, i de strukturerede pædagogiske aktiviteter og via de fysiske læringsmiljøer som børnene løbende præsenteres for.

I Perlen er det en vigtig værdi for os, at alle kender alle i hele huset. Vi siger godmorgen og farvel til alle børn, vi mødes om morgenen og spiser morgenmad sammen og om eftermiddagen mødes vi igen på legepladsen. På denne måde skaber vi en kultur, der fremmer det at høre til og være en del af et større fællesskab.

Vi skaber rammerne for, at børnene har medbestemmelse, uanset baggrund, kultur, køn eller alder. Børnene bestemmer ofte selv hvem og hvad de vil lege - her er det de voksnes opgave at understøtte og guide ved behov. Ligeledes er det vigtigt at lære børnene at demokrati også handler om at gå på kompromis. Det kan kræve et ekstra kram fra de voksne, hvis børnenes individuelle behov ikke stemmer overens med den demokratiske beslutning. I Perlen er de voksne opmærksomme på det nære samspil, den sproglige interaktion og at være i øjenhøjde med børnene. De voksne er opmærksomme på vigtigheden af at være rollemodeller og vise børnene, hvordan man agerer i samspil med andre.

Børneperspektiv og børnefællesskaber

Det er ledelsen og medarbejders opgave at skabe en balance mellem det enkelte barn og fællesskabet i dagtilbuddet. Al leg, læring og dannelse sker i børnefællesskaber som de voksne fastsætter rammen for og i den frie leg, hvor børnene selv er rammesættende. Det kan være svært for børnene at navigere i den frie leg. De voksne er derfor i den daglige praksis opmærksomme på både at være *foran*, *ved siden af* eller *bagved* børnene i legene. Ved opstart af nye børn i Perlen følger den primære voksne barnet tæt, ind til barnet føler sig trygt. Dette gør vi for at give barnet og familien den bedste start for hermed at skabe de bedst mulige betingelser for at falde til. Læringsmiljøerne i dagtilbuddet skal også skabe rum for, at børnene kan etablere venskaber på tværs af alder, køn og kultur.

I Perlen er vi nysgerrige på børnenes handlinger og hvorfor de gør som de gør. Vi indretter rum/legemiljøer som den aktuelle børnegruppe viser de har interesse for. Vi er opmærksomme på at børn kun kan vælge de lege de kender. Derfor er det de voksnes opgave at præsentere børnene for en bred vifte af forskellige lege og læringsmiljøer. Vi er løbende optaget af at gå på opdagelse i, hvor og hvad børnene leger med. Vi understøtter børnenes egne perspektiver ved at tilrettelægge de fysiske læringsmiljøer ud fra børnegruppens interesser. Vi er opmærksomme på at tilbyde enkle og overskuelige læringsmiljøer, hvor børnene selv kan vælge hvad de vil lege med. Vi ser det som de voksnes opgave at justere og tilrettelægge disse æstetiske læringsmiljøer der indbyder til forskellige former for leg.

Leg og læring

Børns leg er en måde hvorpå barnet tilegner sig færdigheder, som er med til at fremme børnenes fantasi, personlige og sociale kompetencer. Ligeledes gør børnene sig erfaringer med det sproglige samspil igennem legen. Som voksne er det derfor vigtigt at vægte både den strukturerede og frie leg i den pædagogiske praksis. I Perlen arbejder vi så vidt det er muligt i

mindre børnegrupper, da leg i mindre grupper kan give større deltagelsesmuligheder for det enkelte barn. De voksne justerer læringsmiljøerne så de passer til den aktuelle børnegrubbes interesser som også kan foregå på tværs af stuerne. I legen kan de voksne have forskellige roller, de kan være foran, det vil sige at den voksne rammesætter og deltager i legen, eller ved siden af, at den voksne guider i legen eller bagved, det vil sige at den voksne støtter op om legen. Dette gør de voksne ved løbende at vurdere legen så alle børn trives i den.

Læringsmiljøer:

Det pædagogiske læringsmiljø er rammen for barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse. Børnenes læring og udvikling sker i en vekslen mellem for eksempel børneinitierede lege, voksen planlagte aktiviteter og rutine situationer (hverdagspædagogik) og de andre situationer som spontant opstår i løbet af dagen. Læring finder sted hele dagen- under frokosten, i garderoben, i de planlagte aktiviteter og i den frie leg. I Perlen indretter vi udviklende læringsmiljøer i samarbejde med børnene, både inde og ude. Vi følger børnenes spor og indretter miljøer derefter. Ingen rum er statiske i Perlen, vi har rum til at klatre i, rum til fordybelse, rum til kreative aktiviteter og rum til at lege i. I Perlen har vi fokus på vigtigheden af hverdagens rutiner og selvhjulpenhed. Ved måltiderne tager de selv mad op på tallerkenen og vand i glasset, ved bleskift kravler børnene selv op på puslebordet og deltager aktivt i af og påklædning. Når børnene skal sove, henter de selv- med støtte fra den voksne, sengetøj og sut.

Hver dag spiser vi morgenmad sammen i vuggestuen, her får børnene en rolig start på dagen og de søskendebørn vi har, kan sidde sammen. Børnene har tid og ro til at sige farvel og vinke til deres forældre.

Pædagogisk læringsmiljø

” Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Dette læreplanstema handler om vores samarbejde med forældrene her i Perlen. Vi udvider begrebet samarbejde til partnerskab med vores forældre.

Det er beskrevet i Køge kommunes dagtilbud strategi og indeholder følgende:

”Pædagogernes samarbejde med forældre om deres barn skal ske gennem et ligeværdigt samarbejde der tager form af et partnerskab. Ved at bruge begrebet partnerskab understreges fokus på ligeværdighed og et fælles ansvar for barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse af livsduelighed”.

I Perlen inviterer vi til et tæt samarbejde med forældrene for vi at fremme barnets livsduelighed og deltagelsesmuligheder. Vi samarbejder med forældrene med udgangspunkt i deres helt unikke viden i barnet i dets hjemmemiljø.

Ved opstart i Perlen holder vi et møde med forældrene omkring barnet. Vi tager på hjemmebesøg inden barnet begynder i Perlen. Her får vi mulighed for at møde familien, og barnet der hvor det er tryggest. Vi tilbyder også samtaler ved overgang fra vuggestue til børnehave og fra børnehave til SFO. Ligeledes holder vi løbende møder med forældrene ved behov for dette.

Vi holder løbende møder med andre samarbejdspartnere, psykolog – logopæd – ergoterapeut - fysioterapeut i samråd med forældrene så vi sammen kan støtte op omkring det enkelte barn - og vi kontakter forældrene som de første, hvis vi har en bekymring omkring deres barn.

Desuden afholdes der forskellige arrangementer i Perlen for børn og forældre som på den måde er med til at styrke det sociale sammenhold. Det kan blandt andet være Perlens fødselsdag, bedsteforældredag, julefest og andet.

I et tæt og løbende samarbejde med forældrekontaktudvalget (FKU) kvalificerer vi vores pædagogiske praksis. Her drøftes aktuelle temaer som vi er optaget af hver især, både som forældre og som medarbejdere med udgangspunkt i at styrke børnenes udviklingsmuligheder i Perlen. Endvidere er der en repræsentant fra FKU i områdebestyrelsen.

En af Perlens værdier er at alle kender alle i huset og at det skal være trygt og genkendeligt for både børn, forældre og medarbejdere at være sammen.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Fælles for inklusionen i område vest:

I Område Vest arbejder vi med at få øje på børn i udsatte positioner og på at skabe deltagelsesmuligheder for alle børn. I Område Vest er der fire inklusionspædagoger, som varetager forskellige opgaver. Inklusionspædagogerne er tilknyttet to dagtilbud ad gangen, som udgangspunkt og kan derved både komme tæt på den pædagogiske praksis, børn, medarbejdere, forældre og dagtilbudslederen. Inklusionspædagogerne har et særligt fokus på at se barnet i konteksten og på at få øje på, hvad denne betyder for barnets adgang, deltagelse og medskabelse i fællesskaberne og legene. Opgaven er kontinuerligt at skabe undren, inspiration og lyst til at videreudvikle den pædagogiske praksis, så den hele tiden matcher børnegruppen og sikrer de bedst mulige vilkår for kreative, undersøgende og sprudlende læringsmiljøer. Vi arbejder med systematisk evaluering og tilrettelæggelse af pædagogisk praksis eksempelvis gennem organisering, planlægning, positionering og gruppedynamikker i fællesskabet. Vi har et særligt øje for, hvor børnene inviteres/inviterer hinanden ind i relationer – hvordan børn og voksne modtager

hinanden i relation og samspil – og hvordan vi hver især præsenterer og positionerer os i forhold til hinanden. Derudover arbejder vi med at udforske nærmeste udviklingszoner for både børn og voksne. Vi arbejder med medarbejdernes fysiske placering, positionering og justering i samspillet. Som inklusionspædagog er det vigtigt at kunne skabe reflektive processer, der fremmer og kvalificerer de pædagogiske input og praksisser, så der hele tiden skabes en udviklende praksis.

Forældrene er vores tætteste samarbejdspartnere og afgørende for at vi kan nuancere og tilrettelægge indsatsen omkring børnene. Derfor indbyder vi til dialoger tidligt i processen, når vi har bekymring omkring en situation eller oplevelse vi har haft med barnet/børnegruppen. Vi vægter også den løbende dialog med forældrene i det daglige.

Er vi bekymrede for et barns udvikling og trivsel, følger vi møderækken der er fastlagt af PPR: ressourceteam møde, sparringsmøde og netværksmøde. Der kan udarbejdes handleplaner for grupper af børn eller enkelte børn efter behov i samarbejde med leder og medarbejdere. Handleplanerne evalueres løbende. Derudover kan beskrivelsesredskaber som TrasMo og sprogtrappe benyttes til at klarlægge barnets nærmeste udviklingszone.

I Perlen har vi øje for det gode børneliv for alle børn. Vi har fokus på at skabe deltagelsesmuligheder, hvor læring, trivsel, dannelse og udvikling er i centrum. I et tæt samarbejde med inklusionspædagogen arbejdes der i Perlen med udgangspunkt i et ressourcensyn. Det betyder at ingen børn er forkerte- det er vores faglige opgave at tilrettelægge og få øje på barnets styrker og kompetencer ud fra nærmeste udviklingszone. Ligeledes har vi fokus på at alle børn, i et eller andet omfang, skal opleve mestring, som er med til at give barnet et positivt selvbillede af egne kompetencer.

Vi arbejder med hvordan vi italesætter børns behov/udtryk og tager udgangspunkt i situationsbeskrivelser fremfor egenskabsforklaringer. Situationsbeskrivelserne benyttes både i samarbejde med PPR, interne og eksterne samarbejdspartnere, samt i hverdagen når vi omtaler børn eller de kontekster som de indgår i. Forældrene er vores tætteste samarbejdspartnere og afgørende for at vi kan nuancere og tilrettelægge indsatsen omkring børnene. Derfor indbyder vi til dialoger tidligt i processen, når vi har bekymring omkring en situation eller oplevelse vi har haft med barnet/børnegruppen.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

I Danmark begynder alle børn i skole i det år de fylder 6 år. Som dagtilbud er vi forpligtet til at indgå i et samarbejde med skolens medarbejdere, hvor der tænkes i at skabe sammenhæng mellem dagtilbuddet, hjemmet og skolen. Dagtilbuddet bør understøtte børnenes nysgerrighed og lyst til at lære gennem et bredere læringsfokus - hvor læringsmiljøet er med til at skabe den rette overgang til SFO'en og børnehaveklassen.

I Perlen brobygger vi primært med to lokale skoler, Borup skole og Borup Privatskole. Vi er optaget af at børnene skal føle sig trygge, når de begynder i SFO. Alle børn begynder i SFO 1. april i det år, de fylder 6 år. Derfor brobygger vi til SFO'en og ikke børnehaveklassen.

Allerede i maj måned året inden SFO-start deltager lederen fra Borup SFO i et forældremøde i børnehaven, hvor han fortæller om det at gå i SFO og omkring brobygningen.

Storbørnsgruppe tager tit ned for at lege på Borup SFO's legeplads så denne bliver et kendt og trygt sted at være. Til at starte med kommer vi når alle børnene er til time, men senere kommer vi også i frikvarteret så børnene får mulighed for at blive trygge ved omgivelserne når der er mange fremmede børn. Vi tager også på ture sammen, eller besøger hinanden i de forskellige dagtilbud, for at give børnene et større netværk inden de skal mødes i SFO'en.

Køge Kommune har et projekt "Leg og bevægelse" som går ud på at styrke børnenes motoriske færdigheder og sociale kompetencer. Dette foregår på tværs af skoler en gang ugentligt i Multihallen i Borup. Her mødes børnene på tværs af dagtilbuddene hvor de får mulighed for at lære hinanden at kende og bliver udfordret motorisk.

Selve brobygning til SFO'en begynder i februar måned, i det år hvor de starter, hvor de kommende skolebørn besøger Borup SFO flere gange. SFO-medarbejderne besøger også

storbørnsgruppen i Perlen. Dette giver en tryghed og genkendelighed for børnene såvel som forældrene. Lige op til SFO-start vælger de voksne fra SFO'en et eventyr, som der stiftes bekendtskab med allerede i børnehaven - dette for at have et fælles udgangspunkt, når børnene begynder i SFO'en, hvor der arbejdes videre med dette. På denne måde er der fokus på at skabe en rød tråd i brobygningen.

Der afholdes samtaler med forældre omkring barnet med udgangspunkt i Sprogtrappen og TRASMO samt udvidet brobygning med de børn som har behov herfor.

I Borup har vi ydermere et tæt samarbejde med Svenstrup naturskole som også er med til "bygge bro" og skabe sammenhæng mellem dagtilbud og skole. Der arrangeres en fælles naturdag for alle kommende SFO-børn og alle dagtilbud, det er den lokale naturvejleder og storbørnsgruppens enkelte medarbejdere der arrangerer dagen sammen. Denne praksis har fungeret godt og har løbet over de seneste tre år.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Dette læreplanstema handler om hvordan vi inddrager det lokale miljø med henblik på at etablerer pædagogiske livs- og læringsmiljøer for alle børn.

Perlen ligger i en mindre by på Midsjælland tæt på skov og sø. I det daglige prioriterer vi gå- og cykelture i nærmiljøet højt. Vi besøger biblioteket jævnligt, hvor vi bruger deres legemiljøer, vi læser bøger og låner nogle med hjem. Biblioteket afholder desuden arrangementer som vi deltager i når det giver mening for børnegruppen. Ved juletid besøger vi Borup kirke, hvor der afholdes julegudstjeneste og børnene i storbørnsgruppen går Lucia i det lokale aktivitetscenter for ældre.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

I dette afsnit vil vi tage udgangspunkt i det psykiske og æstetiske børnemiljø i Perlen. Med den styrkede pædagogiske læreplan er der kommet øget fokus på begrebet børnemiljø - hertil betydningsfulde læringsmiljøer på flere niveauer. Med børnemiljø er der blandt andet er kommet øget fokus på indeklima, hygiejneforhold og støjniveau.

I Perlen har vi fokus på at livs- og læringsmiljøer tager udgangspunkt i børns perspektiver, ønsker og mulighed for leg og deltagelse.

Det gode psykiske læringsmiljø fremmes af nærværende og engagerede voksne, der forstår at indgå i ligeværdige samspil med både det enkelte barn og den øvrige børnegruppe.

Medarbejderne er deltagende eller observerer børnemiljøet og er opmærksomme på den generelle trivsel blandt børnene. På baggrund af de observationer og refleksioner som vi erfarer os, forsøger vi at skabe tydelige og varierede læringsmiljøer - der bygger på et godt børnemiljø.

I Perlen er vi opmærksomme på at dele børnene op i mindre grupper ud fra barnets nærmeste udviklingszone. Vi er som voksne bevidste om, at det ikke er barnets faktuelle alder der er afgørende for hvilke forudsætninger barnet har. Det gode børnemiljø bygger på elementer fra et ressourcensyn, hvor vi ser barnet som en kompetent medspiller. Vi har netop i børnehaven haft særligt fokus på at skabe et godt børnemiljø med udgangspunkt i de fysiske læringsmiljøer. I processen har vi lagt vægt på indretning, og særligt på hvad de gode læringsmiljøer fordrer. Vores pædagogiske og faglige ønske har været at skabe rum i rummet med udgangspunkt i ro og fordybelse med plads til koncentreret leg med færre afbrydelser. For det fysiske læringsmiljø se ovenstående afsnit omkring pædagogisk læringsmiljø.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Dette læreplanstema omhandler vigtigheden af at sikre alle børns udvikling fremmes i dagtilbuddet. Barnet får løbende nye kompetencer der baserer sig på de erfaringer det tidligere har fået- og hele tiden gør sig.

I Perlen er vi opmærksomme på at børn allerede fra en tidlig alder erfarer og oplever gennem sansning, hvorfor betydningen af samspillet har stor værdi.

Læringsmiljøet skal støtte og fremme børnenes engagement og deltagelse, så de oplever selvtillid og selvværd. Børn udvikler engagement, når de indgår i relationer med betydningsfulde andre, hvor de oplever sig respekteret, passet på og værdsat af nære og tryghedsskabende voksne.

I gennem dagen møder børnene forskellige læringsmiljøer, hvor de udfordres på det følelsesmæssige og det sociale område. I Perlen er det en del af dannelsesprocessen og vi understøtter børn i at udtrykke og håndterer konflikter hensigtsmæssigt - dette fordi vi ved det har betydning for barnets videre udvikling.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Dette læreplanstema handler om social mobilitet og udvikling. Børnene skal have mulighed for deltagelse og medindflydelse, lære at udvise empati overfor hinanden. Gennem legen for barnet erfaringer med social læring. Gennem social læring får barnet mulighed for at deltage i forskellige fællesskaber og udvikle relationer og venskaber.

Læringen i de pædagogiske læringsmiljøer skal foregå over hele dagen og i hverdagspædagogikken. Læringsmiljøet skal understøtte børns lyst til at lege, udforske og eksperimentere.

I Perlen har vi øje for at legen har en værdi i sig selv og skal være gennemgående over hele dagen. Vi ved at legen har stor betydning for det enkeltes barns forudsætninger for at lære at omstille sig, at indgå kompromiser, at kunne forhandle og kunne byde ind i legen. Et af legens kendetegn er at den bliver til undervejs og at børn derfor må lære at justere sig til hinanden. Det er det voksnes opgave at støtte op om dette.

I Perlen har vi en børnegruppe som har forskellige livsvilkår, derfor er vi opmærksomme på at skabe lege og læringsfællesskaber for alle børn, så de udvikler livsduelighed med udgangspunkt i udvikling, trivsel, læring og dannelse. I Perlen er vi opmærksomme på hvor vigtigt samarbejdet med forældrene er for barnets sociale udvikling. Vi ser det enkelte barn ud fra dets ressourcer og kompetencer og ser på de kvaliteter som barnet kan byde ind med i fællesskabet.

I vuggestuen arbejder vi med demokrati, ved at se barnets initiativ og give tid. Under samlingen bliver alle børn nævnt, nogle peger når børnenes navne bliver nævnt, andre observerer. Vi understøtter med visualisering og konkrete og følger op på det enkelte barn. Vi lærer under samling at vente på tur, da alle børn skiftes til at vælge dagens sange. Pædagogen møder barnet ved at følge op på for eksempel barnets valg af sang. For at skabe et læringsmiljø med fokus på børnedemokrati, er det i vuggestuen vigtigt med en tydelige ramme, hvor vi som voksne kender vores rolle i konteksten.

Måden hvorpå pædagogen møder barnet, har en vigtig betydning for barnets evne til at udvise empati, samspil og demokratiforståelse.

Under frokosten i Perlen er den voksnes ansvar at alle børn bliver hørt og at der gives tid til at svare. Dette gør vi for eksempel ved at alle siger noget på skift, men også ved at den voksne kender børnene og har fokus på deres styrker. For eksempel hvis den voksne på viser billederne som børnene kender. Alle børnene svarer på skift, en dreng med svagt verbalt sprog siger ikke noget. Den voksne ved at han kender billedet med græskarret og henvender sig til ham direkte og siger "Otto hvad er dette?" Otto lyser op og siger Halloween. Derved bliver drengen også hørt og han er en del af fællesskabet.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Af den styrkede pædagogiske læreplan fremgår det at børnenes sproglige udvikling skabes i et tæt samspil med omverdenen. Det er afgørende, at børnene i deres helt tidlige udvikling møder voksne der er tilgængelige og nærværende i deres kommunikative samspil. Det er vigtigt at se børnene som aktive medskabere af egne læreprocesser og derved fremme barnets medbestemmelse og deltagelsesmulighed - dette for at fremme det gode børneliv for alle. I Køge kommune prioriteres forældrepartnerskabet højt. Som kommunikationsplanform med forældrene anvender vi i det daglige Aula. Aula er et intranet, hvor vi som dagtilbud har mulighed for at kommunikere med forældrene – og ligeledes har forældrene mulighed for at skrive til henholdsvis i børnehaven og vuggestuen, hvis de skal give besked om eksempelvis en fridag, sygdom med mere. I Aula kan vi også dokumentere vores pædagogiske praksis, hvilket inviterer forældre og børn til dialog om barnets hverdag i Perlen.

I Perlen er vi som dagtilbud bevidste om, at det er vores pædagogiske opgave at tilbyde sproglige læringsmiljøer, der fremmer det enkelte barns sproglige fundament. Vi ved at det sprog børnene møder i det daglige er afgørende for barnets selvforståelse og selvoplevelse. Med sproget lærer barnet at det kan kommunikere med sine omgivelser og derved med større sandsynlighed kan blive mødt og forstået i dets behov. Vi har fokus på at lære barnet at det er betydningsfuldt at udtrykke følelser og behov - også de svære følelser. Vi forsøger at sætte ord på barnets oplevelser og være i øjeblikket sammen med barnet både i de situationer, hvor det oplever glæde og begejstring men også når det oplever vrede eller frustration.

Sproget åbner op for deltagelsesmuligheder og giver nogle unikke muligheder for at kunne indgå i interaktioner og i legefællesskaber.

Vi arbejder ud fra et grundsyn om, at barnet er kompetent og at det er vores pædagogiske opgave at se barnet ud fra et resourcesyn. Vi har fokus på at kvalificere vores praksis ud fra forskellige pædagogiske redskaber. Marte Meo er en metode som bygger på en anerkendende tilgang ud fra et ønske om at forstå og møde det enkelte barn ud fra hvor barnet er. Vi arbejder desuden med ICDP, som er en smaspilsmodel til at styrke pædagogernes relationskompetence. Flere i både vuggestuen og børnehaven har været på uddannelse i ICDP. Ligeledes arbejder vi med Systematisk Refleksion, som er med til at skelne mellem vores tolkninger og den observerede adfærd, af barnet. Det hjælper os til at flytte os fra det vurderende til en mere faktisk forståelse af barnet. Siden 2018 har vi været i et samarbejde med sprogforsker Pia Thomsen, hvor vi har haft fokus på implementeringen af sprogtrappen. Sprogtrappen er blevet til i et tæt samarbejde mellem de pædagogiske medarbejdere og Pia Thomsen. I Perlen har vi været med til at kvalificere og udarbejde sprogtrappen 2 - som går fra 3,6 år til 6,0 år. Sprogtrappen 1 henvender sig til børn i alderen fra 0 - 3,6 år og var den første af de to sprogtrapper, som vi Område Vest arbejdede med. Sprogtrapperne er bygget ens op med henholdsvis 36 pejlemærker i hver ud fra 6 hovedområder, der alle bygger på en forståelse af, at sproget er det gennemgående element i barnets udvikling. Et af formålene med sprogtrapperne er at vi får et større indblik i, hvor vi skal sætte ind for at tilbyde læringsmiljøer der netop fremmer de udviklingsområder hvor børnenes behov er. Det er et arbejdsredskab til de pædagogiske medarbejdere og ikke en vurdering af det enkelte barns forudsætninger for deltagelse.

Eksempelvis har vi tidligere haft fokus på at placere børnene i primære spisegrupper ud fra deres sproglige kompetencer og ikke ud fra deres faktuelle alder. På denne måde har vi bedre kunne tilbyde sproglige interaktioner ud fra barnets nærmeste udviklingszone. Formålet har været at skabe sproglige deltagelsesmuligheder for alle børn.

I Perlen har vi fokus på at arbejde i små grupper i hverdagen for at skabe de bedste forudsætninger for at børnene tilegner sig sprog.

Vi bruger sang, højtlesning, læseleg og dialogisk læsning som metoder til at udvikle børnenes sprogtiltagelse. Det kan både ske i større og mindre grupper inde og ude. På legepladsen kan det ses ved, at den voksne tager tæppe og bøger med ud, og på den måde skaber et lille læringsmiljø.

Læseleg bruges i mindre grupper. Her kobles handlingen fra bogen sammen med en sansemæssig oplevelse. I børnehaven læser vi f.eks. "de tre bukke bruse", og bagefter bygger vi en bro af klodser og leger handlingen med trolden og de tre bukke bruse (dukker).

I vuggestuen bruger vi også sprogkufferter, der indeholder både historie og konkrete. Konkreterne bruger vi til at understøtte historiens handling.

Ved dialogisk læsning er der fokus på at tale om det vi ser i bogen, og det sker i et samspil mellem børnene og den voksne. Her styrkes barnets formelle og funktionelle sprog.

I Perlen har vi fokus på turtagninger for at skabe et godt sprogligt miljø. Det gør vi ved at stille åbne spørgsmål (Hv spørgsmål som f.eks. "Hvad ville der ske hvis vi begravede bilen i sandet? eller hvordan ville det være at være en lille myre og bo i dit sandslot?"), så børnene har de bedste forudsætninger for at tilegne sig sprog. I turtagningen har de pædagogiske medarbejdere fokus på, at børnene kan have brug for lang betænkningstid, og vi skal derfor som voksne være tålmodige. I nogle tilfælde kan barnet være op til 18 sekunder om at svare.

På legepladsen hænger der rim og remser rundt omkring for at skabe små sproglige input. Vi arbejder også med rim og remser ved samling. Da vi er sangglad institution, bruger vi sangen meget. Udover vores sangsamlinger bruger vi også sangen i vores overgange bl.a. ved oprydning eller ved håndvask. Inden maden syner vi altid vores 'vi skal spise' sang.

I Perlen har vi et lille bibliotek, hvor forældrene kan låne bøger med hjem. Dette for at inspirere og opfordre til læsning derhjemme. Bøgerne er udvalgt ud fra både læseleg og børnenes bedste bøger (Køge bibliotek) og der er bøger, der dækker aldersgruppen 1-6 år. For at videreudvikle på konceptet arbejder vi på at få bøger på andre sprog, så vi også kan støtte op om de forskellige sprog børnene i Perlen har som modersmål.

I Perlen bruger vi piktogrammer for at understøtte det sproglige med det visuelle. Det hjælper nogle børn til at skabe overblik over hvad vi skal, f.eks. "dagens gang" eller hvilket tøj skal vi have på når vi skal ud på legepladsen.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Dette læreplanstema omhandler krop, sanser og bevægelse. For at barnet kan deltage i forskellige fællesskaber, er det nødvendigt at barnet gør sig erfaringer gennem kroppen og via sanserne. Barnet gør sig allerede erfaringer med kroppen fra en tidlig alder og alle børn udvikler sig forskelligt. Derfor skal de pædagogiske læringsmiljøer tage afsæt i det fysiske, æstetiske og sanselige aspekt.

I Perlen har vi med inspiration fra Connie Nissen som er børneergoterapeut fokus på at støtte og udfordre det enkelte barn i at være motorisk aktiv. Vi ved i Perlen at sanse motorik har betydning for den almene udvikling hos barnet. Det tager lang tid at øve sig på forskellige færdigheder og det kræver at den voksne er nærværende og motiverende. Vi veksler mellem at ”sidde på vores hænder” og give plads til at barnet kan øve sig på egen hånd og med smil opmuntrer den voksne

barnet til at blive ved at øve sig. Vi oplever at når børn mestre noget nyt bliver de stolte og får mod på at lære nyt.

Vores fysiske læringsmiljøer både ude og inde tilpasses løbende for at give det enkelte barn mulighed for at få styrket sanserne. Vi har indrettet vores legeplads med forskellige bevægelsesstimuli for at understøtter legen i mindre grupper.

Vores sansehave er indrettet med bålplads, labyrint, bær og krydderurter. Vi har et stort åbent køkken som giver barnet deltagelsesmulighed i forbindelse med madlavningen, sammen med vores køkkenleder som er en del af vores hverdag.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Dette læreplanstema tager udgangspunkt i natur og udeliv som læringsrum og beskriver science som en pædagogisk tilgang der skal være med til at inspirerer børn og medarbejder til en aktiv inddragelse af naturen og naturfænomener i hverdagen.

Læringsmiljøet i naturen skal tage afsæt i barnets nærmeste udviklingszone. Vi er som voksne i dagtilbud bevidste om, at det ikke er barnets alder der er afgørende, men barnets erfaringer der er afgørende for, hvilke pædagogiske input det enkelte barn præsenteres for i naturen.

Vi er ude i alt slags vejr, så børnene kan mærke de forskellige årstider.

Vi har indrettet vores legeplads med forskellige læringsmiljøer som indbyder til opdagelse i naturen, for eksempel har vi tagrender der kan bruges med forskellige elementer og vi har hulebyggeri inde i buskene. Vi har igennem den seneste periode været optaget af at skabe

visuelle elementer på legepladsen der har til formål at tydeligere læringsmiljøerne overfor børnene, for eksempel er der lavet et autoværksted.

Vi anvender også digitale medier til at understøtte vores faglige viden. Det gør vi blandt andet via iPads, hvor vi sammen med børnene lytter til sange, finder billeder af forskellige dyr, googler os til fakta om naturens mange facetter, som vi så taler med børnene om undervejs. Vi har desuden samarbejde med den nærliggende naturskole og vi har to ladcykler så vi har mulighed for at komme omkring i vores nærmiljø.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Dette læreplanstema tager udgangspunkt i kultur, æstetik og fællesskab. Det pædagogiske læringsmiljø bør understøtte en kultur hvori børn møder nye sider af sig selv og derved får mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og herved forstå deres omverden bedre. De pædagogiske medarbejdere må aktivt formidle kultur og støtte alle børn uanset baggrund, kompetencer og forudgående erfaringer med kultur.

I Perlen værner vi om traditioner for eksempel fastelavn, påske og jul. I øvrigt mener vi, at det er væsentligt at have fokus på de kulturelle forskelligheder, da vi har børn fra mange forskellige kulturer. Det giver børnene en naturlig nysgerrighed og åbenhed overfor forskelligheder, for eksempel hudfarve, sprog og religion. Udover dette har vi også vores egne traditioner i Perlen,

hvor vi har bedsteforældredag og Perlens fødselsdag. Ud fra flere evalueringer, har vi som noget nyt valgt at erstatte cirkusugerne med et teater og eventyrprojekt.

I Perlen er kultur, æstetik og fællesskab et bærende tema igennem mange af aktiviteterne i huset. De voksne positionerer sig i forhold til situationen; vi går foran, ved siden af og bagved børnene. Igennem vores positioneringer får vi skabt læringsmiljøer der inddrager børnene i processen og giver plads til fordybelse, nærvær og eksperimenter. I kreativ udfoldelse, skabes der ro, sansning, der bliver klippet, tegnet eller malet og børnene bliver introduceret til mange forskellige materialer; kridt, pap, papir, naturmaterialer, vandfarve, tuscher- både ude og inde. Vi går ture i nærmiljøet hvor børnene får mulighed for at udvide deres syn på, og forståelse af deres omverden. De får øje på hinanden og derved styrker de deres sociale relationer og danner nye fællesskaber.

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Og

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

I Perlen har vi fokus på den løbende evalueringsproces. Derfor har vi også i vores pædagogiske læreplan evalueret løbende siden oktober 2019, hvor vi påbegyndte arbejdet med læreplanen. Ligeledes ser vi læreplanen som et dynamisk arbejdsredskab, som netop skal benyttes til at kvalificere vores didaktiske og pædagogiske overvejelser og justeringer i det daglige. Selvom det ikke er et lovkrav at beskrive Perlens dokumentations- og evalueringspraksis, vurderer vi ud fra et fagligt perspektiv, at den løbende evaluering netop er med til at kvalificere og skabe større sammenhæng både ud fra et børneperspektiv og et fagligt perspektiv.

Vi har de seneste år haft fokus på opfølgning, som en del af evalueringen. Det betyder blandt andet at vi laver dagsordener til personalemøder med udgangspunkt i de aftaler der fremgår af det seneste referat. Ligeledes er vi opmærksomme på, at vi til opfølgingsmøder med forældre tager afsæt i de tidligere aftaler, så der hele tiden sikres en kontinuitet. Til sidst på møderne har vi som udgangspunkt et evalueringspunkt og som noget nyt er vi også begyndt at evaluere de forskellige møder med forældrene. Vi har forskellige tilgange til vores mødeevaluering. På møderne med forældrene arbejder vi med to specifikke spørgsmål – *hvordan har mødet været for dig/jer? Hvad tager I med fra mødet i dag?* Denne form for evaluering bruger vi til at kunne kvalificere vores dagsordner endnu mere, så vi hele tiden bliver ”skarpere” på at skabe en mødekultur, hvor partnerskabet og samarbejdet er i fokus.

Vi har de seneste år også haft fokus på at skabe en evalueringskultur med udgangspunkt i de årlige temauger. Tilbage i 2019 fik vi for eksempel øje på, under evalueringen af Perlens årlige julefest, at vi i Perlen skulle være endnu bedre til at invitere og informere de fler´sprogede forældre i forhold til diverse arrangementer. I evalueringen fremgår det også at det fungerede godt, både ud fra et børneperspektiv og et voksenperspektiv, med de struktureret læringsmiljøer, hvor der var mulighed for, som forældre at klippe/klistre og lave juledekorationer med eget barn. En refleksion i forhold til luciaoptøget var, om der skulle være et fast tidspunkt for dette eller om det blot skulle være konteksten, der afspejlede tidspunktet for luciaoptøget. Samlet set oplevede medarbejderne en god stemning med engagerede børn og forældre. Dette er et eksempel på, hvordan en evalueringsproces er forløbet ud fra et af de årlige temaer.

Siden 2019 har vi haft to aktionsforløb, et i børnehaven med fokus på den sproglige interaktion og de voksnes roller under det pædagogiske måltid. I vuggestuen satte vi via aktionsforløbet fokus på den sproglige interaktion i læringsmiljøerne på legepladsen. I aktionslæringsprocesserne har vi arbejdet med reflekterende team, videoklip og dialogkort i forbindelse med den løbende evaluering af tiltagene, med udgangspunkt i læringsmålene på henholdsvis i børne og voksniveau.

For at skabe en fælles retning i processerne, arbejder vi i Perlen med procespilen. Procespilen er en metode, der er med til at skabe et visuelt overblik, både i forhold til de nedslag, der har været arbejdet med og de kommende arbejds punkter. Ved at anvende procespilen, forholder vi os løbende til om vi er på rette vej i forhold til det fælles mål, vi har sat. Af og til kan det kræve justeringen i det overordnet mål. I Perlen er vi optagede af at skabe processer der fremmer livsduelighed og samspil af høj kvalitet.

Tak fordi du læste med i Perlen styrkede pædagogiske læreplan.

Vi vil løbende evaluere-hvorfor læreplanen over tid, vil ændre sig.

